

LIMIS klasifikatoriai, tezaurai

Dalia Sirgedaitė,
Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir
LIMIS centras

2009 m. gruodžio 3 d.
Šiaulių „Aušros“ muziejus

Kas yra klasifikatorius?

- Klasifikacija – įvairiarūšių objektų skirstymas grupėmis pagal bendrus požymius.
- LIMIS klasifikatoriai pateikia sistemą, pagal kurią į atskiras grupes suskirstomi Lietuvos muziejai, Lietuvos muziejų eksponatai, kiti su muziejininkyste susiję objektai.

Kodėl reikalingi klasifikatoriai?

- ❑ Klasifikatorius palengvina objektų, įtrauktų į kompiuterinę sistemą, paiešką.
- ❑ Klasifikatorius palengvina objektų įvedimą į kompiuterinę sistemą.
- ❑ LIMIS klasifikatoriai atspindės Lietuvos muziejų rinkinių sudėtį.

Kas yra tezaurus?

- Tezaurus – bendrasis arba kurios nors srities žodynas, nurodantis prasminius žodžių ryšius.

- Thesaurus (graikų k.) – lobynas; vertybių saugykla. Thesaurus (lotynų k.) – lobis.

- Tezaurus – panašios arba susijusios reikšmės žodžių sąrašas.
(Dailės žodynas, Krikščioniškosios ikonografijos žodynas)

Tezauro ir klasifikatoriaus panašumai. 1

Klasifikatorius:

atlieka klasifikavimo vaidmenį
(objektus skirsto į temines grupes)

Tezauras:

atlieka klasifikavimo vaidmenį
(objektus skirsto į temines grupes)

Tezauro ir klasifikatoriaus panašumai. 2

Klasifikatorius:

terminai tarpusavyje saistomi hierarchiniais ryšiais

Tezaurus:

terminai tarpusavyje saistomi hierarchiniais ryšiais

Menas

Architektūra

Dailė

Meninė fotografija

Tezauro ir klasifikatoriaus panašumai. 3

Klasifikatorius:

terminai pateikiami abėcėlės tvarka

Tezauras:

terminai pateikiami abėcėlės tvarka

Menas

Architektūra

Dailė

Meninė fotografija

Tezauro ir klasifikatoriaus skirtumai. 1

Klasifikatorius:

objektas apibūdinamas vienu terminu.

Žiedas – aksesuaras.

Tezauras:

objektas apibūdinamas keliais terminais.

Žiedas – aksesuaras;
 archeologinis radinys;
 meno dirbinys.

Tezauro ir klasifikatoriaus skirtumai. 2

Klasifikatorius:

terminų apibrėžimai nepateikiami

Tezauras:

terminų apibrėžimai pateikiami

Kardas – kertamasis ir duriamasis ginklas lenkta geležte.

Nešiojamas makštyje. Karda sudaro plieninė lenkta geležtė su ašmenimis išgaubtoje pusėje ir aštriu galu bei kotu su apsaugos kryžma (Rytų kardas, nuo XVIII a.).

Lietuvoje kardas naudotas nuo XVI a. vid. Lietuvos kariuomenėje iki II pasaul. karo kardais buvo ginkluojami karininkai, raiteliai ir artileristai.

Tezauro ir klasifikatoriaus skirtumai. 3

Klasifikatorius:

terminai tarpusavyje nesiejami
ekvivalentiniais ryšiais (terminų sinonimai)

Tezaurus:

terminai tarpusavyje siejami
ekvivalentiniais ryšiais (terminų sinonimai)
Mažoji skulptūra = Smulkioji skulptūra = Mažoji plastika

Tezauro ir klasifikatoriaus skirtumai. 4

Klasifikatorius:

terminai tarpusavyje nesiejami
asociatyviniais ryšiais

Tezaurus:

terminai tarpusavyje siejami
asociatyviniais ryšiais

Dalgis – pjautuvas

Tezauro ir klasifikatoriaus skirtumai. 5

Klasifikatorius:

terminų atitikmenys užsienio kalbomis nepateikiami

Tezauras:

terminų atitikmenys užsienio kalbomis pateikiami
Suknelė – Dress

LIMIS klasifikatorių pavadinimai

Bendramuziejiniai (kai kurie):

Eksponatų saugojimo vietų klasifikatorius

Medžiagų klasifikatorius

Muziejų klasifikatorius

Spalvų klasifikatorius

Teminiai (kai kurie):

Gamtos eksponatų klasifikatorius

Meno eksponatų klasifikatorius

Technikos eksponatų klasifikatorius

LIMIS klasifikatorių sandara

Hierarchinė sistema (išsišakojančio medžio)

- Ginklai
 - Šaltieji ginklai
 - Durklas
 - Durtuvas
 - Kalavijas
 - Kardas
 - Šaunamieji ginklai
 - Automatinis šautuvas
 - Granatsvaidis
 - Kulkosvaidis
 - Pistoletas

LIMIS klasifikatorių kūrimo pagrindas. 1

Tarptautiniai tezaurai (žodynai):

Art and Architecture Thesaurus (AAT)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/aat/

The Union List of Artist Names (ULAN)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/ulan/

The Getty Thesaurus of Geographic Names (TGN)

http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/tgn/

Architektūros ir archeologijos paveldui skirtas (yra ir lietuvių k.)

<http://thesaurus.european-heritage.net/>

LIMIS klasifikatorių kūrimo pagrindas. 2

Tarptautiniai tezaurai (žodynai):

UNESCO daugiakalbiai tezaurai švietimo, kultūros, gamtos mokslų, socialinių ir žmogaus mokslų bei kitoms sritims

<http://databases.unesco.org/thesaurus/>

Daugiakalbis egiptologijos tezauras, skirtas archeologijos terminams

<http://www.ccer.nl/apps/thesaurus/index.html>

daugiakalbis kostiumo pagrindinių terminų žodynas

<http://www.collectionstrust.org.uk/costume/vbt00e.htm>

LIMIS klasifikatorių kūrimo pagrindas. 3

Nacionaliniai žodynai, klasifikatoriai:

Lituanistikos paveldo informacinės sistemos „Aruodai“
Archeologijos, Etnologijos, Folkloristikos, Istorijos temų
terminų medžiai

<http://www.aruodai.lt/>

Rinkinių informacinės sistemos (RIS) klasifikatoriai

Įvairūs teminiai žodynai

LIMIS klasifikatorių kūrimo tvarka

Klasifikatorius ir tezaurus rengia:

- Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS centras (LM ISC LIMIS).

LM ISC LIMIS bendradarbiauja su:

- Iš muziejų darbuotojų suburtomis darbo grupėmis.

Klasifikatoriaus kūrimo eigos rezultatai

- Sukuriamas konkrečios eksponatų grupės klasifikatorius (tezauras).
- Parengiami klasifikatoriaus (tezauro) terminų aprašymai.
- Parengiamos su klasifikatoriaus terminais (eksponatais) susijusios asmenų biografijos.

Klasifikatorių atnaujinimas

Numatyta galimybė periodiškai:

- ❑ atnaujinti, pildyti, koreguoti klasifikatorius
- ❑ atnaujinti, pildyti, koreguoti personalijų duomenų banką
- ❑ atnaujinti, pildyti, koreguoti klasifikatoriaus terminų aprašymus

Šiaulių „Aušros“ muziejus. Darbo grupės

Dailės darbo grupė:

Odeta Stripinienė, Dailės skyriaus vedėja

Gamtos, mokslo ir technikos darbo grupė:

Jurga Sokienė, l. e. p. Fotografijos skyriaus vedėja

Kultūros istorijos darbo grupė:

Irena Nekrašienė, Istorijos skyriaus vedėja

Restauratorių darbo grupė:

Vita Andrulienė, Restauravimo skyriaus vedėja

Ačiū už dėmesį.

Dalia Sirgedaitė
dalia_sirgedaite@yahoo.com